

[Handelsministeren.]

oven i købet — hvad vel alle kan være enige om — den fremgang i levefoden, som gerne skulle være større end stigningen blot i befolkningstallet, ja, den må da sige os, at vi står over for en periode, hvor industriens eksport vil få stadig stigende betydning. Derfor er det meget afgørende, i hvilket omfang industriens omkostningsniveau vil blive berørt af omsætningsafgiften. Jeg håber selvfølgelig — og vil efter evne bidrage dertil — at denne forøgelse af industriens omkostninger ikke bliver for stor; men som sagt er det vanskeligt på forhånd at se, at man har mulighed for helt at tilgodese den omkostningsstigning, der ligger i en engrosafgift på hele 9 pct.

Jeg vil også gerne gøre nogle bemærkninger i forbindelse med det problem, der består for både dansk industri og dansk detailhandel i en formentlig kommende konkurrence med udenlandske kædekoncerner. Det ærede medlem hr. Weikop mente, at der med lovforslaget var taget sådanne hensyn, at man skulle kunne se bort fra den risiko, der er for, at koncerner, der besidder både produktionen, engrosledet og detaileddet, skulle kunne manipulere med avancerne. Den højtærede finansminister har allerede bekræftet, at man har forsøgt at tilgodese sådanne hensyn i forslaget. Det er klart, at når man som jeg på et tidligt tidspunkt har gjort opmærksom på, at en sådan risiko kunne opstå, så er det regeringens pligt at forsøge at tilrettelægge lovgivningen sådan, at denne risiko undgås, så vidt det er gørligt. Men vi er rigtignok også i regeringen klar over, at vi her står over for et af de områder inden for hele lovkomplekset, der vil vise sig vanskeligst at kontrollere.

Hvis vi skulle komme i fællesmarkedet, vil der være fri adgang for erhvervsetablering på det danske marked, og der vil derudover være fri kapitalbevægelse, både ind- og udadgående. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Weikop sagde, at hvis sådanne kædekoncerner leverer til andre end til deres egne udsalg, så har man en mulighed for at sammenligne den pris, de beregner til deres egne udsalg, og den pris, de rent faktisk tager af andre. Det er rigtigt; her vil jeg næppe tro at faren bliver særlig stor. Men det karakteristiske

ved den udvikling, der har fundet sted i de stærkt industrialiserede lande, er jo netop dette, at man har set vokse op store kædekoncerner, som udelukkende sælger deres egen produktion gennem egne udsalg, og det, man må antage at den danske detailhandel vil komme til at stå over for, er en konkurrence fra netop denne type af kædebutikker, hvilket vil sige, at sådanne har en vis mulighed for at lægge en mindre avance, end de under en anden situation ville gøre det, både i fabrikantledet og i engrosledet og beregne sig en tilsvarende større avance i detaileddet.

Det er klart, at vore bestræbelser må gå ud på at forhindre, at dette kan ske i et omfang, der er skadeligt for dansk konkurrence og dansk handel. Jeg må imidlertid understrege, at dansk industri har ikke det særpræg, at den traditionelt besidder alle led i produktion og afsætning, men den bygger tværtimod på det karakteristiske, at den sælger sine varer gennem selvstændige grossistvirksomheder, der igen sælger videre til selvstændige detailvirksomheder, og i alle disse led må hver enkelt have dækning for omkostninger ved salg og fordeling, deri indeholdt den nødvendige fortjeneste.

Derfor må jeg sige, at de udtalelser, som den højtærede fiskeriminister og jeg har fremsat, i hvert fald er berettigede ud fra det synspunkt, at man her står over for noget, det vil være meget vanskeligt effektivt at kontrollere. Det ærede medlem hr. Weikop fremførte sine synspunkter på en måde, der næsten gav udtryk for, at det ærede medlem nærrede større tillid til disse store udenlandske kædekoncerners moralske standard og medmenneskelige hensyn end til deres dygtighed. Jeg må sige, at for mit vedkommende er det omvendt.

For detailhandelen vil der derudover blive andre problemer. En engrosafgift på 9 pct. vil betyde, at detailhandelen skal betale disse 9 pct. ved varens hjemtagelse. Det betyder, at investeringerne i varelagrene stiger tilsvarende. Problemet vil ikke blive så stort for de brancher, der har en meget hurtig omsættelighed af varelagrene; men der er jo brancher, som helt modsvarende har en meget langsom omsættelighed. Lad mig nævne f. eks. en branche, som — hvad vi jo på forhånd nærer ængstelse